

ПРЕС КЛИПИНГ

12.октобар 2020.

НАСЛОВИ

Кршења радничких права све учесталија(str.3)

PRETI VELIKA DUŽNIČKA KRIZA: A otpisa duga – nema(str.4)

Кршења радничких права све учесталија

Дешава се да послодавци који примају помоћ од државе кроз минималце тај износ уплате својим запосленима, а после траже да им они врате велики део, упозоравају стручњаци за радно право

Србија је земља у којој се систематично крше права радника, то јест у којој влада и компаније улажу активан напор да се сломи колективни глас радника путем угрожавања основних права, оцена је Међународне конфедерација синдиката. И овдашње синдикалне организације признају да су радничка права на незадовољавајућем нивоу, и то највише због тога што је на снази, пре свега, рестриктиван и лош Закон о раду, последњи пут мењан 2014.

Иако је у овој години требало да почне процес измене закона, да би већ у 2021. Србија добила нови, од тога засад нема ништа, јер нису формиране ни радне групе.

Синдикати дотад користе време за припрему и анализу, а у Асоцијацији слободних и независних синдиката стално упозоравају на то да се поједине законске одредбе све време апсолутно крше. Једна од њих, подсећа Ранка Савић, председница АСНС, односи се на рад на одређено време које законски може да траје максимално 24 месеца, изузетно три године. Међутим, данас у Србији у многим местима радници на одређено раде и 10 до 15 година.

– На тај начин настаје армија изузетно несигурних и уплашених људи који пристају на све да би им уговор о раду био поново продужен. Радници се најчешће жале и на кршење радничких права из области Закона о раду, губитак посла, мобинг... Закон о раду, рецимо, прописује, четири до пет разлога за губитак посла, а данас је тај чин постао као добар дан послодавцима, јер радник врло лако остаје без запослења – подсећа Савићева.

С тим је сагласан и Душко Вуковић, потпредседник Савеза самосталних синдиката Србије, који уз то подсећа и на проблем недовољне информисаности запослених.

– Радник данас не може да пита какви су резултати пословања компаније за коју ради, како би остварио неки бонус, никако не може да утиче на своју зараду. Обашка то што је прерасподела радног времена којој прибегавају послодавци неповољна по раднике, јер то утиче на њихову велику експлоатацију. Уз то данас је доведено у питање и колективно преговарање. У реалном приватном сектору тако немамо готово ниједан колективни уговор. Законом о раду је прописано да унија послодавца као потписник колективног уговора мора да испуњава услов да заступа најмање половину привредних субјеката са 50 одсто запослених. Оваква унија овог тренутка ни у једној делатности приватног сектора не испуњава тај услов, па је и тешко испунити законски услов да би се добило проширено дејство колективног уговора, а то значи да засад није могуће спровести законска правила игре у приватном сектору – додаје Вуковић.

Да је у пракси много кршења радних права, потврђује и Олга Вучковић Кићановић, стручњак за радно право и медијацију.

Људи јој се најчешће јављају због мобинга, жале се на синдром „пуног стола”, да морају да раде све послове којим се фирма бави, често далеко испод нивоа својих квалификација по систематизованом радном месту.

– Ако не прихвате, прете им се отказом или слањем на плаћено одсуство, које се ретко накнађује преко законског минимума од 60 одсто. То би заиста био мобинг, по слову Закона о спречавању злостављања на раду. Али, тешко време носи своје бремене и за послодавца као и за запосленог. Фактичка ситуација на терену на неки начин оправдава овакве поступке, будући да је обим свих послова у ланцу толико смањен да их један човек може завршити у оквиру радног времена. Ко није или не прихвата да се преквалификује у мултипрактика, ризикује да изгуби посао – признаје Олга Вучковић Кићановић.

Друга ситуација због које се запослени све учесталије јављају стручњацима за радно право опаснија је и захтева хитно процесуирање.

– Дешава се да послодавци који примају помоћ од државе кроз минималце тај износ уплате својим запосленим, а после траже да им они врате велики део. На тај начин држава, а заправо порески обвезници, помажу послодавце који су у ствари „корона профитери” – упозорава Олга Вучковић Кићановић, додајући да су се с овим питањем у вези многи запослени обраћали и Министарству за рад, а и сам министар је потврдио да „добија много мејлова тим поводом, али да запослени неће да сведоче”, па је то, како је казао, недоказиво.

– Министар је у праву да је то недоказиво у области радног права. Реч је о кривичном делу изнуде, које се гони по службеној дужности – подсећа она и додаје да је за изнуду запрећена казна до 10 година затвора, па би се овим проблемом хитно требало позабавити, јер постаје масовна појава.

PRETI VELIKA DUŽNIČKA KRIZA: A otpisa duga – nema

Novosti online

KOLIKO god da je korona kriza kao viša sila uticala na dodatno zaduživanje država, otpis duga će biti poslednje rešenje i sigurno ga neće biti dok god postoji bilo kakva šansa da zadužene države vrate dug, ili makar njegov deo, kaže za Sputnik ekonomista Branko Živanović.

Predsednik Svetske banke Dejvid Malpas u poslednje vreme je više puta upozorio da bi pandemija virusa korona mogla da izazove dužničku krizu u nekim zemljama. U najnovijem obraćanju je konstatovao da je već evidentno da neke zemlje ne mogu da vrate dug koji su uzele. Zato je pozvao investitore, pa i privatne banke i investicione fondove, da im pomognu.

„Moramo da smanjimo nivo duga. To može da se nazove oprost duga ili otpis“, rekao je Malpas za nemački „Handelsblat“.

GRCALI U DUGOVIMA I PRE KORONA KRIZE

On je u junu izjavio da su posledice pandemije po svetsku privredu daleko veće od 5.000 milijardi dolara, koliko su pokazale prve procene, kao i po 60 miliona ljudi koji su potonuli u krajnje siromaštvo, čiji će broj biti daleko veći kako se kriza širi. Danas su procene da bi pandemija u ekstremno siromaštvo mogla da gurne 100 miliona ljudi.

Apel za pomoć najzaduženijima je stigao samo nekoliko dana pošto su obelodanjena nova neslaganja u evrozoni koja su produbila ionako veliki jaz između zemalja bogatog severa i prezaduženog juga. Bogati su bili odlučni u stavu da od juna naredne godine, kada ističe rok, neće produžiti život privremenom kovid fondu i dodatnom upumpavanju novca u privrede prezaduženih članica evrozone.

Kada su takve razlike među zemljama koje pripadaju istom bloku, kakav je evrozona, šta se tek može očekivati od ideje o otpisu dugova zemljama u razvoju, ili nerazvijenim?

Sagovornik Sputnjika, profesor na Beogradskoj bankarskoj akademiji, Živanović podseća da je veliki broj zemalja, pre svega iz korpusa nerazvijenog sveta, a ne zemalja u razvoju, bio prezadužen i u krizi duga i neposredno pre ove izazvane pandemijom. Razmišljalo se na koji način da im se dug restrukturira, a ne otpiše.

S druge strane, dodaje on, različiti su i investitori, odnosno poverioci kod kojih su se države zaduživale.

„Ovde je citiran predsednik Svetske banke, a to je institucija koja će u svakom slučaju, ako bude izgleda za tako nešto, otpisati, odnosno prolongirati – restrukturirati postojeće dugove, od slučaja do slučaja. Ti krediti inače jesu sa elementom poklona, njihova kamatna stopa je minimalna, negde se čak i oprašta i verovatno će te zemlje ovde imati najbolju priliku i dobar prijem“, napominje profesor bankarstva.

OTPIS DUGA POSLEDNJE REŠENJE

Druga stvar su, kaže, dve druge grupe poverilaca – Pariski klub i Londonski klub. Preporuka Maplasa da pomognu se odnosila i na njih, ali Svetska banka, kako napominje, nema direktan uticaj na mnoge od tih poverilaca. Na neke iz Pariskog kluba da, ali iz Londonskog kluba gde su čisto privatni poverioci i privatne banke de jure nikakav, a de facto samo ako zajedno finansiraju neke projekte kao kofinansijeri, objašnjava on. Otuda i njegova ocena po pitanju otpisa duga.

„Sigurno ga neće biti dok postoji bilo kakva šansa da se deo duga ili taj dug vrati. To će biti poslednje rešenje. Dug će biti izbačen na tržište, dobiće neku minimalnu cenu, pa ako neko hoće da kupi, onda će ga se oni na taj način rešiti. Ukoliko su ti dugovi, što je najčešće kada su u pitanju privatne banke članice Londonskog kluba, direktno usmereni na kompanije, videće se perspektivna rentabilnost takvih projekata, otplatni kapacitet i verovatno će se ići na produženje roka“, smatra Živanović.

NISU ISTO SVETSKA BANKA I LONDONSKI KLUB

Pariski klub je, već, nešto drugo. Tu, kako objašnjava, učestvuju i vlade mnogih zemalja koje su u nekakvim regionalnim savezima, tu su i članice EU, i tu će se već naći institucionalna rešenja, a

verovatno i neka pojedinačna vaninstitucionalna. S obzirom na to da se posredstvom poverilaca Pariskog kluba finansiraju zemlje u razvoju, ali i članice EU čije su privrede iskazale probleme, on je uveren da ćemo se još, kao i do sada, naslušati zahteva za pomoć kakvi su po tradiciji oni iz Španije, Italije...

„Tu će, svakako, doći do produženja rokova, restrukturiranja duga. Razmišljaće se o vrlo ročnim obveznicama, pod pokroviteljstvom Evropske centralne banke, Evropske unije. Ali se i sa tim jednom mora stati da EU, koja nikako ni posle decenije da napusti kvantitativne olakšice i ubacivanje dodatnih stokova novca, ne bi izazvala inflaciju koja bi štetila čitavoj Uniji“, kaže Živanović.

To bi, kako slikovito kaže, bilo previše ulivanja vode u vino, čemu će se usprotiviti finansijski stabilnije i razvijenije članice EU.

SRBIJA NIJE TEMA

Na pitanje šta će uslediti ako država više ne može da servisira dug, on objašnjava:

„Ako je zadužena u Svetskoj banci, ona će gledati da prolongira vraćanje duga, restrukturira ga, nađe institucionalna rešenja, ali i da apeluje kod ova dva kluba da nađe neko olakšanje - i to je to. Ukoliko je dominantna zaduženost u Londonskom klubu, gde su privatni investitori, ići će se na to da se dug izbaci na sekundarno tržište, da se nađe neka njegova realna cena i da se hartija kao takva proda“.

Profesor napominje da svetska ekonomija ide ka modelu da se dugovi rešavaju na samom tržištu i da ne treba isključiti da će neke zemlje manje razvijenog sveta koje su dugo u krizama, doći u situaciju da ponude deo imovine da bi se neki dugovi rešili. On smatra da smo još daleko od toga, ali da će i to rešenje gde će zaduženi dug vraćati iz najboljeg dela svoje imovine jednom doći na red.

Sagovornik Sputnjika napominje da Srbiju ne vidi među onima koji imaju problem duga i da će to tako biti i nadalje i da zbog strukture naše privrede kovid kriza ne može značajnije da je ugrozi.

„Prosto nismo tema, ne spadamo ni u jednu od grupa zaduženih zemalja, a pitanja sa Londonskim i Pariskim klubom su za sada rešena“, ističe Živanović.